

LA ANIVERSARE

Dragi și stimați colegi,

Multumesc pentru invitație și la mulți ani pentru cei 50 de ani de activitate rodnică și în conținuu progres! Cu această ocazie, când urările și laudele vin de la sine, având timp îndelungat relații de amicitie și profesionale cu oamenii ce au format și cei care sunt acum salariați: ai Muzeului, îmi permit evocarea unor amintiri.

Începuturile colaborării cu nucleul inițial al instituției dvs. cu prof. Ion Barnea, tatăl meu, erau deja ceva mai vechi decât întemeierea Muzeului, numit atunci „Muzeul de Arheologie Constanța”. Îmi amintesc începutul sărac al Muzeului într-o clădire a Acvariului, aproape de Cazinou, după ce imobilul său a fost demolat împreună cu gara veche. Pe atunci custode al Muzeului era viitorul coleg Nubar Hamparțumian. A urmat mutarea triumfală în palatul episcopiei tomitane, într-o amenajare modernă și elegantă pentru acea vreme. Abia retrocedarea către Episcopie a dus la mutarea și reamenajarea Muzeului în centru, în Piața Ovidiu, în clădirea veche dar monumentală a fostei Primarii, legată parțial de monumentele romane din faleza Portului.

Până la reforma administrativă din 1968, în urma căreia au apărut din „regiunea Dobrogea”, județele Constanța și Tulcea, legăturile pentru cercetările noastre de la Dinogetia, unicul șantier de care ne ocupam atunci, s-au orientat către Muzeul Tulcea. Așa se face că până atunci au fost trimise la Constanța unele descoperiri mobile de la Dinogetia. Din acea perioadă, sau nu mult după aceea, datează predarea către Muzeul Marinei din Constanța a unor amfore din depozit.

Relațiile noastre cu Muzeul de Arheologie din Constanța s-au amplificat odată cu reluarea în vara anului 1968 a cercetărilor sistematice ale Institutului de Arheologie din București, de la Adamclisi, dealul Monumentului și orașul antic.

De la începutul acestor cercetări ample și până astăzi, colegii de la Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța (MINAC) au colaborat cu noi, generație după generație. La îndemnul ilustrului profesor Vladimir Iliescu, de la Institutul Pedagogic din Constanța, secondat cu entuziasm molipsitor de către dna. Maria Munteanu, actualmente Bărbulescu, studenți ai acestei instituții ni s-au alăturat. Tot din această perioadă de început amintesc relația foarte bună cu primul director efectiv al Muzeului, Vasile Canarache, inteligent pentru a sesiza necesitatea diplomației față de conducerea socialistă locală, consilierul Vasile Vâlcu. Dialogul favorabil a continuat și după decesul lui Vasile Canarache. Succesorul, Adrian Rădulescu, a adâncit colaborarea în același spirit cu predecesorul său, pe vremea lui reluându-se cercetările de la Adamclisi-Tropaeum Traiani, conduse de Ion Barnea. În ceea ce mă privește îmi amintesc cu recunoștință ajutorul ce mi l-a dat pentru a vedea, ca istoric și clasicist, unele monumente din Italia, pe atunci aproape interzise intelectualității române. Grație lui Emil Condurachi, mă aflu în luna mai 1972 împreună cu regretații colegi constănțeni Mihai Bucovală și Mihai Irimia, la „Corsi Ravennati”, cursuri pentru cultură și artă bizantină, organizate anual de către Universitatea din Bologna. Eram împreună și cu Adrian Rădulescu. Când cursurile s-au terminat, am mers

toți la Roma, unde Adrian Rădulescu ne-a asigurat cazarea și ne-a fost ghid al orașului. Cum nu știam că mai puteam vreodata beneficia de o asemenea ieșire în Italia, am mers la Consulatul român pentru a cere o prelungire a vizei, demers ce mi-a fost refuzat, cerându-mi-se avizul favorabil în scris al Institutului de Arheologie. Cum Adrian Rădulescu se întorcea la București pentru a preda pașaportul, mi-a făcut marele serviciu ca în timp util să obțin aprobarea, pe vremea aceea neexistând nici fax, nici internet. Cu elan tineresc și cu doar 10 dolari în buzunar am pornit spre Napoli, având doar biletul de tren plătit din țară. Dinu Adameșteanu, vechiul prieten și coleg al tatălui meu, mi-a înlesnit financiar împlinirea visului de a vedea monumentele din Sicilia. Cu sufletul împlinit m-am întors la Roma, am primit prelungirea vizei și m-am întors în lagărul comunist.

Înainte de schimbările politice din 1989, dar tot în acel an, locțiitor al directorului era Mihai Irimia, Adrian Rădulescu fiind plecat în străinătate. S-a primit un telefon la Academia Română că un monument arheologic urma să fie distrus cu ocazia construirii „Hotelului Partidului”, viitorul Hotel Ibis. Am fost atunci însărcinat, împreună cu regretatul coleg Alexandru Suceveanu și dna. Anișoara Sion să evaluăm importanța și necesitatea salvării monumentului. De la Mihai Irimia, personal și nu prin telefonul urmărit, am aflat că este vorba despre o mare bazilică paleocreștină. După vizitare, ne-am întors la Muzeu pentru o strategie în formularea adresei Muzeului către conducerea locala de partid, prin care trebuia să convingem fără a avea puterea de a întrerupe escavarea. Au durat câteva zile până când „Casa Albă”, sediul nou al conducerii de partid și administrative, a acceptat una din variantele de salvare propuse de noi. Cum să convingem? Printr-o inspirație divină am întrebat-o între patru ochi pe tovarășa Borodi, secretara cu propaganda Partidului, bănuind că a fost în Uniunea Sovietică, dacă a vizitat Ermitajul. La răspunsul ei pozitiv am făcut apel la sentimentul național și-am făcut cunoscută povestea tezaurului din metale și pietre prețioase ce a aparținut exact clădirii aflate în dispută, tezaur ce a fost descoperit în sudul Ucrainei de către arheologi rusi, în sec. XIX. Ca să nu lezez convingerile atee, am dat o nuanță laică, dar de succes. Aprobarea a venit și rezultatul se poate vedea parțial astăzi în subsulul hotelului amintit.

În speranța ca legăturile de prietenie și colaborare vor continua și pe viitor între generații, cu mare placere amintesc în final cel mai recent mesaj primit de la dna. Ștefania Rădulescu, soția regretatului director, cu ocazia zilei mondiale a profesorului din acest an: „Profesorul îți deschide ușa, dar de intrat intri singur!” (proverb chinezesc).

Fie ca prietenii pe care le-am păstrat față de dna. Maria Bărbulescu, de colaboratorul dl. Gh. Papuc sau de draga Zizi Covacef să anime și viitoarele generații, pentru ca întâlnirile de la „Pontica” să nu aibă numai o greutate științifică, ci și una de suflet.

Prof. Alexandru BARNEA